

Kyrkomötet
Motion 2014:82
av Aron Emilsson

Natur- och kulturvård i Svenska kyrkans skogs- och markinnehav

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur Svenska kyrkan centralt kan ta ett samlat grepp för att säkra biologisk mångfald och hållbara skogs- och jordbruksmetoder i förvaltningen av prästlönetillgångarna och kyrkans skog och mark.
2. Kyrkomötet beslutar uppdra till kyrkostyrelsen att i dialog med stiftet utreda om avkastningskrav i förvaltningen av prästlönetillgångarna och kyrkans skog kan tillåtas minska något till förmån för långsiktigt kontinuitetsskogsbruk och reservatsbildningar.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i samråd med berörda myndigheter ta fram centrala strategier för att hindra skador och förstörelse av kulturarv i samband med förvaltningen av prästlönetillgångarna och Svenska kyrkans skog och jord.

Motivering

Svenska kyrkan är en stor och viktig markägare och förvaltare i Sverige. Jord och skog i många hektar ligger under kyrkans och prästlönetillgångarnas ägande från norr till söder och förvaltas och brukas av stift eller andra. I och med vår syn på omsorg om skapelsen och devisen att lämna över jorden i ett gott skick till efterkommande generationer är Svenska kyrkan inte vilken markägare som helst. I våra skötselplaner och avkastningskrav bör inte bara ekonomi, utan också ekologi och hållbarhet räknas. I ljuset av det är det viktigt att Svenska kyrkan reflekterar över betydelsen av – och agerar utifrån – jämställda miljö- och produktionsmål i förvaltning och brukande av skog och mark.

Sedan Sveriges radios stora granskning av skogsnäringen i Sverige 2012 har rapporter kring hur gammelskog avverkas, den biologiska mångfalden utarmas och miljömålen inte uppnås, avlöst varandra. Som en av landets stora skogsägare och med sitt arbete för klimat och miljö, har kyrkan ett stort ansvar för vård och värn av skapelsen, inte minst här på hemmaplan, och kan vara ett föredöme. För att citera tidigare ärkebiskop Anders Wejryd i inledningen till årsredovisningen för 2013:

Hållbarhet har att göra med respekt för att höra till ett sammanhang som vi inte skapat själva. [...] Hållbarhet och helighet rör vid varandra. [...] Skapelsen är bärare av helighet och vi ska sträva efter att bruka utan att förbruka, förvalta utan att föröda.¹

¹ Årsredovisning 2013 s. 6

Jord- och skogsbruket i kyrkans regi ska vara etiskt försvarbart och ekologiskt hållbart. Särskild vikt bör läggas vid bevarandet av den biologiska mångfalden och möjligheten att införa mer skonsamma och hållbara avverkningsmetoder som till exempel kontinuitetsskogsbruk måste övervägas i större skala än idag. Svenska kyrkan bör i högre utsträckning än hittills centralt kunna utreda hur stiftens kan styra skogsskötselmetoderna mot mer miljövänliga alternativ. En del stift är på god väg, andra längre ifrån, men genom samlade strategier och gemensam vilja kan arbetet bli bättre. Varsamt brukade skogsområden och kulturlandskap skänker inte bara ekologi och ekonomi, utan också rekreation och reflektion för den stressade nutidsmänniskan. Kanske på pilgrimsvandring eller söndagsutflykt. I ljuset av det glädjer ett ökat naturvårdsperspektiv inte bara miljön, utan får också en självavårdande dimension.

Det bör vidare tilläggas att kontinuitetsskogsbruk och hyggesfritt brukande av olika slag även visat sig kunna vara ekonomiskt fördelaktigt i förhållande till exempelvis trakthyggesbruket. Flera studier i detta pågår idag.

Frågor som inte sällan är sammantvinnade med varandra är natur- och kulturvård, och inte sällan föranleder brister i det ena försämringar i det andra. Senast i juni i år kunde vi notera att Riksantikvarieämbetet i samverkan med Skogsstyrelsen återigen konstaterar att hänsynen till fornlämningar och kulturarv i skogen inte fungerar. Den årliga inventeringen visar att närmare hälften av de inventerade forn- och kulturlämningarna är skadade eller grovt skadade i samband med skogsbruk och då framförallt av markberedning. Åverkan på forn- och kulturlämningar är allvarligt och ett brott mot kulturmiljölagen.

Svenska kyrkan ska i sin roll som försvarare av skapelsen och bärare av kulturarvet kunna visa föredöme även i denna fråga och utarbeta strategier i samarbete med berörda myndigheter och stiftens för att förhindra och försäkra sig om att skador på kulturarvet inte ska ske i samband med förvaltning och brukande av prästlönetillgångarna och kyrkans skogsinnehav.

Stora Lundby den 18 juli 2014

Aron Emilsson (SD)